

з викладачем, заняття переноситься на інший час(в тому числі, в онлайн-режимі). При наявності серед студентів хворих з підтвердженим позитивним тестом на COVID-19, група також переводиться на дистанційне навчання.

Під час вивчення на п'ятому курсі теми «Політравма» викладачі звертають увагу на особливостях перебігу військової травми (в т.ч., вогнепальних пошкоджень та вибухових поранень) та наданні невідкладної допомоги дитячому населенню (зупинка кровотечі, забезпечення прохідності дихальних шляхів та підтримка дихання, відновлення серцево-судинної діяльності, за необхідністю – іммобілізація, протишокові міроприємства та підготовка до транспортування постраждалого в лікувальний заклад), згідно із відповідними клінічними настановами наших західних партнерів

Окрім викладання основного навчального матеріалу, співробітники кафедри проводять бесіди щодо мотивації до навчання та підтримують психологічний стан студентів-медиків.

Викладачі кафедри, з метою підвищення свого професійного розвитку, беруть участь в онлайн-тренінгах для науково-педагогічних працівників закладів медичної освіти.

В умовах повномасштабної російської агресії порушено базове право людини на освіту. Важко спрогнозувати, які ще виклики будуть перед нами, поки не закінчилась війна.

Але ми мусимо вміти згуртуватися та адаптуватись, щоб забезпечити якісне навчання майбутніх медиків, тому що професія лікаря потрібна в будь-які часи, а особливо під час ведення бойових дій.

Пойда С.Г.

Підготовка медичних кадрів в умовах воєнного часу

Війна змусила багатьох викладачів та студентів масово залишити місця свого проживання. Такий масштабний переїзд (у межах України та за кордон) вимагає додаткових зусиль із забезпечення рівного доступу до навчання, створення передумов для утримання учнів і педагогів в українській системі освіти та їх повернення в разі виїзду за кордон. Це зумовлює низку викликів для освітньої сфери, а саме: відсутність можливості для швидкого повернення студентів до стаціонарного навчання через несприятливу ситуацію безпеки, що вимагає використання технології онлайн-навчання; недостатня забезпеченість технічними ІТ-засобами навчання науково-педагогічних працівників та студентів; недостатній рівень ІТ інфраструктури у забезпечення швидкісним Інтернетом закладів освіти та всієї країни; відсутність або недостатня можливість для використання онлайн-послуг та сервісів у сфері освіти внаслідок недостатньої розвиненості електронних освітніх платформ; нестача достовірної і правдивої інформації.

В ситуації, коли немає можливості для освітнього процесу в звичному режимі, єдиним рішенням є використання студентами вже наявних онлайн програм та уроків. За результатами опитувань, більше половини студентів залежно від напруги на території можуть повністю або ж частково бути на онлайн уроках. В той самий час 40-45% студентів не мають можливості бути

присутніми через перебої з/відсутність електропостачання, Інтернет-зв'язку або ж важкість поєднання роботи волонтера та навчання. Часто-густо відбуваються ситуації, коли в студентів наявне світло, але без доступу до інтернету чи навпаки у самого викладача немає спочатку інтернет-зв'язку, а потім зникає й світло. До недоліків сучасної освітнього процесу також належать обмеження в прямому контакті викладача і студентів, відсутність практики вміння чути й розуміти співрозмовника, розробка навчальних програм, непідготовленість учителів до дистанційного навчання, нестача технічного обладнання для проведення занять онлайн, проблеми перекладу. Дистанційне навчання на відміну від традиційного не сприяє розвитку комунікативних навичок, які необхідні для кваліфікованого фахівця. В цей самий час, кількість годин, передбачених для вивчення дисциплін, не може зменшуватися.

В умовах ракетної загрози та війни здатність оцінити ситуацію та правильно скоординувати дії при проведенні занять в реальному часі є особливо важливим для працівників закладів освіти. Необхідна увага освітніх держслужбовці на створення безпечних умов для перебування в закладах освіти. Життя і здоров'я кожного учасника освітнього процесу та заклади освіти як територія безпеки є головними пріоритетами на даному етапі навчання.

Одним із найбільших викликів для викладачів, стало те, що активність, старанність і увага студентів у навчальному процесі помітно знизилась. Таким чином, необхідно підсилити мотивацію студентів до навчання, оскільки їх психологічний стан і фізична можливість продовжувати навчання не завжди є позитивною. Наразі багато студентів та викладачів залучені до волонтерства, працюють або перебувають у Територіальній обороні чи ЗСУ. Викладачам необхідно виділяти додатковий час для індивідуальної роботи з такими студентами.

Основними проблемами сучасних умов освіти стали технічне облаштування безпечного робочого місця, труднощі з розподілу уваги між змістом навчання та зовнішніми сигналами тривоги, фізичну та психологічну виснаженість (через часті недосипання, переживання, стрес, хвилювання). В умовах стресу через війну наш організм мобілізується, а потім з часом відбувається втрата сил/ бажання, депресія, нервові зриви, апатія. Серед студентів увага та концентрація є найпоширенішою проблемою – часто через сирени та вибухи, але навіть і у певній умовній безпеці. Тому завдання викладачів – допомогти студентам створити простір безпеки. Необхідно враховувати та надавати спеціальні умови навчання (індивідуальний графік для навчання, академічна відпустка) студентам, які зараз в ЗСУ або беруть участь в територіальній обороні чи волонтерській діяльності. Проте є і позитивні сторони: підготовка до занять дає змогу відволіктись від того, що відбувається в самій країні, унеможливорює деградацію; викладачі максимально ідуть назустріч студентам і є взаєморозуміння; можливість працювати самостійно та надіслати роботу у зручний час.

Отже, серед основних проблем, викликів та ризиків ми можемо виділити такі: неповне охоплення навчанням студентів-переселенців, які вимушені були переїхати у безпечніші регіони України, що переважно пов'язано з нестачею

належної ІТ-техніки та перебоями/відсутністю/слабким сигналом Інтернету; немає єдиних підходів до організації онлайн та дистанційного навчання; низький рівень якості або використання електронних журналів, що не дає можливості регулярного трекінгу результатів успішності студентів; напружений емоційно-психологічний стан всіх учасників освітнього процесу, що потребує підкріплення у вигляді психологічної допомоги/ консультацій; зменшення мотивації студентів до навчання, апатія й нездатність концентруватися на навчальному матеріалі; проблеми в організації та проведенні навчального процесу та неможливість проведення повноцінних занять у дистанційному режимі для багатьох учнів, а також для студентів з особливими потребами; відсутність плану дій для проходження практики чи виробничого навчання в вищих закладах, переддипломної практики та державної атестації здобувачами, які знаходяться за кордоном і перебуватимуть там на дату випуску; проблеми із вступом до ВЗО; забезпечення стипендій та оплати праці викладачів, технічне забезпечення для працівників ВЗО для проведення повноцінного дистанційного освітнього процесу вдома.

Для освітян і здобувачів основний фронт зараз як ніколи – це процес навчання та здобуття вищої освіти, щоб потім після перемоги відбудовувати нашу країну.

Покидько М.І., Балабуєва В.В., Богачук М.Г.

Історичні виклики та їх подолання в медичній освіті

У час історичних та соціальних потрясінь в Україні широко вживається східне прислів'я: «Не дай Вам Бог жити у часи змін». І хоча дискутується походження цього виразу (чи прокляття), проте квінтесенцією цієї фрази є передбачення різких і болючих змін, що стосуються людського буття. Часи дестабілізації усіх сфер життя людини і суспільства передбачають дуже серйозні виклики, зокрема, руйнуються звички, змінюються ідеали й орієнтири, втрачається стабільність особистого та суспільного життя, тощо.

Нашому поколінню випало жити в такі часи, які настільки кардинально та за короткий час змінили стабільний устрій попередніх поколінь, що важко провести історичні паралелі, хіба що з періодами революцій та війн. Тепер ми переживаємо повномасштабну війну, найбільш безглузду й несправедливу, що не піддається логічному розумінню й поняттю справедливості.

І в цих умовах функціонування системи освіти характеризується інтенсивним пошуком нових підходів до навчання, інноваційних форм організації освітнього процесу, ефективних педагогічних та інформаційних технологій. В цьому контексті медична освіта стоїть на особливому місці, обумовленому її важливістю в підготовці військових лікарів, безпосередній участі у військових діях наших випускників та колег, та великого значення рівня нашого навчання на результатах надання допомоги пораненим захисникам.

Особливе значення набуває навчання на клінічних кафедрах хірургічного профілю. За існуючих умов, коли для частини студентів дозволене дистанційне навчання, а для інших вимушено обмежений (повітряні тривоги) доступ в